

Mindre hackspett, arkivbild. Foto Per Österman

Inventering av mindre hackspett i Färjestadens tätort, 2019

2019-06-06
Fredrik Litsgård
Intern projektkod: 18373

Uppdrag

Ecocom AB har 2019 på uppdrag av Mörbylånga kommun genomfört en inventering av mindre hackspett inom och i anslutning till ett utpekat grönområde i Färjestadens tätort. I uppdraget har även ingått att identifiera lämpliga områden för mindre hackspett inom det område som inventeras. Inventeringen, som redovisas i föreliggande rapport, utgör ett underlag i kommunens arbete med bland annat samhällsplanering och naturvård. Fältarbetet är genomfört av Dan Sandberg och rapporten är författad av Fredrik Litsgård, båda Ecocom AB.

Bakgrund

Mindre hackspett är Europas minsta hackspett. Arten har en uppskattad nationell population om cirka 6 700 par och är rödlistad i kategorin Nära Hotad (NT). Arten är beroende av mosaikartade lövträdsområden, med hög andel döda eller döende träd av olika arter. Boet hackas ut i en murken trädstam, ofta av klibbal eller björk. Arten missgynnas vid gallring eller avverkning i löv- eller blandskogar, t ex täta strandskogar och alkärr. Dränering av lövkärr samt avverkning av äldre lövträd och borttagning av angripna träd och grenar i olika nedbrytningsstadier är också negativt för arten. Det har visat sig vara särskilt negativt för mindre hackspett att omhamla gamla lindar, som inte hamlats under de senaste decennierna.

I Färjestadens tätort finns ett antal tidigare fynd av mindre hackspett under häckningstid och i syfte att inte påverka den lokala populationen negativt genom habitatförstöring av boplatser eller för arten viktiga habitat, har föreliggande utredning genomförts.

Metod

Det utredningsområde, som Mörbylånga kommun pekat ut för inventering, omfattar huvudsakligen ett grönområde sydväst om fotbollsplanen och tennisbanorna i Färjestadens tätort, se karta i figur 1. Inventeringen av mindre hackspett genomfördes inom det angivna området samt inom 500 meter utanför området. Hela området som inventerats kallas i rapporten för inventeringsområde.

En inventerare har genomfört en revirkartering med fokus på mindre hackspett vid fyra tillfällen inom inventeringsområdet. Inventeringsbesöken genomfördes under perioden 19 mars - 8 maj 2019. Inventeringen har inletts under tidig morgon och pågått omkring 5 timmar varje tillfälle. Samtliga inventeringsbesök har genomförts under dagar med mycket goda väderförutsättningar, med uppehåll och svag eller måttlig vind.

Tabell 1: Tabellen redovisar fältbesök under inventeringen.

Datum	Tid	Väder	Kommentar
19-mar	08:10 - - 15:40	Sol till halvklart, svag vind från NV, + 2 - 8 grader	Genomgång av hela inventeringsområdet för att identifiera förekomst av lämpliga habitat utanför det centrala utredningsområdet.
28-mar	05:00 - 11:30	Växlande molnighet, svag till måttlig vind.	Fokus på de lämpliga habitat som identifierades vid föregående besök.
06-apr	07:00 - 11:30	Klart, svag till måttlig vind från O, 6-11 grader	Fokus på de lämpliga habitat som identifierats samt ytterligare några habitat av lägre kvalitet.
08-maj	07:15 - 12:15	Klart till halvklart, måttlig vind. 5-10 grader	Inventeringens enda notering av mindre hackspett gjordes.

Resultat

Inventeringen av mindre hackspett i Färjestadens tätort som genomfördes med fyra besök under perioden 19 mars – 8 maj 2019 noterade 53 olika observationer av hackspettar, av vilka endast en observation utgjordes av mindre hackspett. Ingen indikation på att mindre hackspett häckar i området kunde noteras. Totalt har 10 olika biotoper som potentiellt är lämpliga för mindre hackspett identifierats.

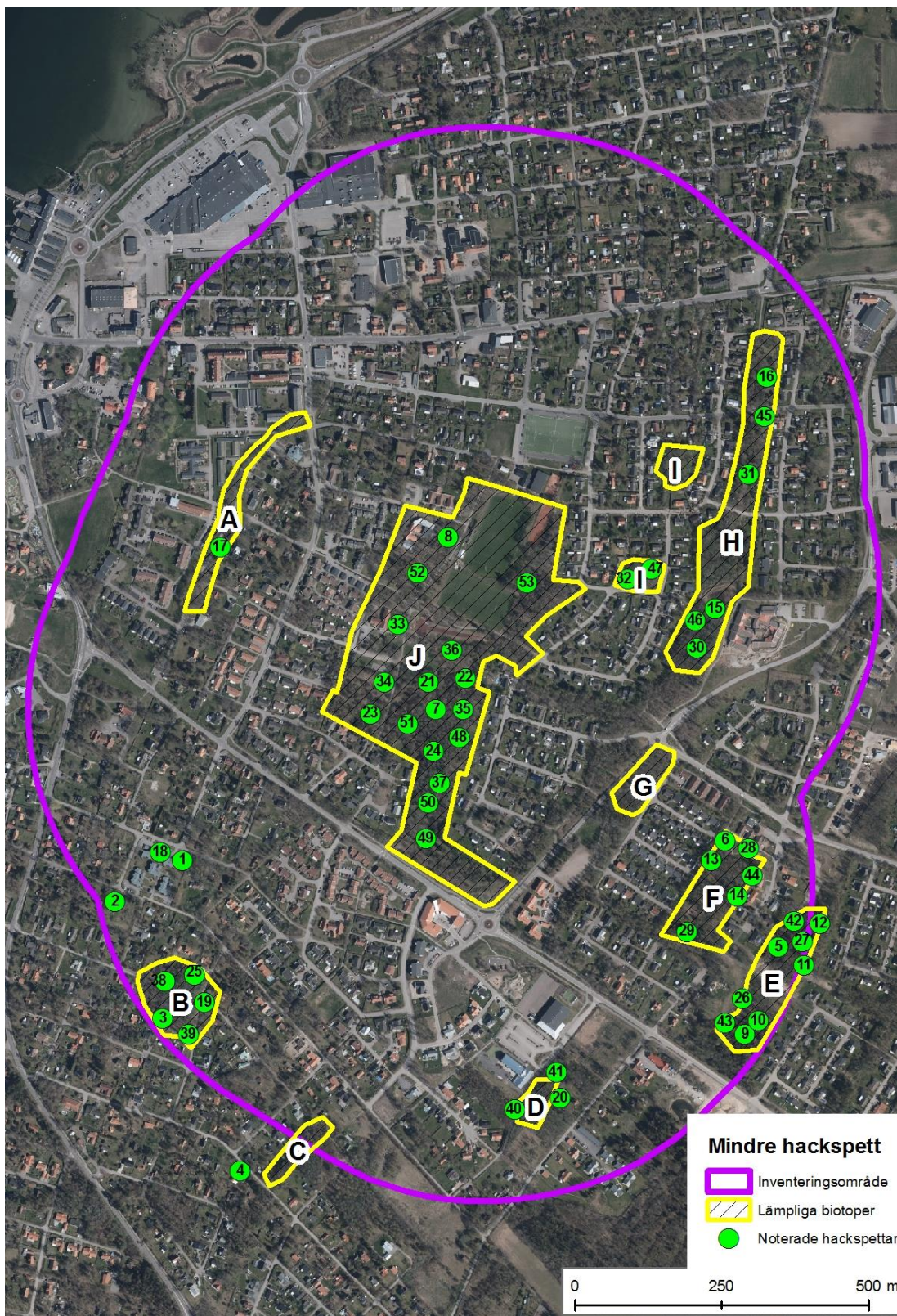
Tabell 2: Identifierade biotoper för hackspettar. Kolumnen "Bra områden" anger de fyra delområden som bedömts ha högst potential att ingå som del i ett revir för mindre hackspett. Dock råder en generell brist på stående och liggande död ved i samtliga områden. De tio biotoperna finns markerade på karta i figur 1.

ID	Beskrivning	Bra områden
A	Kraftiga ekar	
B	Fin biotop, förekommer både stående och liggande död ved	x
C	Fint stråk för mindre hackspett, dock smalt	
D	Fin refug med ekinslag	
E	Fin refug, särskilt norr om GC-vägen	
F	Fin refug, blandskog	x
G	Fin men smal refug	
H	Fin lövskog med stort inslag av ek	x
I	Fint område med ekinslag	
J	Fin högvuxen blandskog, inslag av höga ekar särskilt söder och öster om gamla fotbollsplanen	x

Tabell 3: Samtliga observationer av hackspettar under inventeringen med uppgifter om kön, aktivitet och datum för observationen. Tabellen anger även vilken av de identifierade biotoperna i tabell 2 som observationen knutits till, förutsatt att det varit möjligt att knyta observationen till en biotop. Samtliga observationer finns markerade på karta i figur 1.

ID	Art	Kön	Aktivitet	Datum	Biotop
1	Större hackspett	Hane	Födosökande	19-mar	-
2	Gröngöling		Ropande	19-mar	-
3	Större hackspett	Par	Revirhävdande	19-mar	B
4	Gröngöling		Ropande	19-mar	C
5	Större hackspett	Hane	Födosökande	19-mar	E
6	Större hackspett	Par	Revirhävdande	19-mar	F
7	Större hackspett		Födosökande	19-mar	J
8	Större hackspett		Lockläte	19-mar	J
9	Större hackspett		Lockläte	28-mar	E
10	Gröngöling		Lockläte	28-mar	E
11	Gröngöling	Par	Födosökande	28-mar	E
12	Större hackspett	Par	Revirhävdande	28-mar	E
13	Större hackspett	Par	Revirhävdande	28-mar	F
14	Gröngöling		Ropande	28-mar	F
15	Större hackspett	Par	Parning	28-mar	H
16	Större hackspett		Lockläte	28-mar	H
17	Större hackspett		Trummande	28-mar	A

ID	Art	Kön	Aktivitet	Datum	Biotop
18	Större hackspett	Hona	Födosökande	28-mar	-
19	Större hackspett	Par	Revirhävdande	28-mar	B
20	Större hackspett	Par		28-mar	D
21	Större hackspett	Par	Revirhävdande	28-mar	J
22	Större hackspett	Par	Revirhävdande	28-mar	J
23	Större hackspett	Par	Revirhävdande	28-mar	J
24	Gröngöling		Revirhävdande	28-mar	J
25	Större hackspett	Par	Revirhållande	06-apr	B
26	Större hackspett	Par	Revirhävdande	06-apr	E
27	Större hackspett	Par		06-apr	E
28	Större hackspett	Par	Revirhållande	06-apr	F
29	Större hackspett		Lockläte	06-apr	F
30	Större hackspett		Lockläte	06-apr	H
31	Större hackspett	Hona		06-apr	H
32	Gröngöling			06-apr	I
33	Större hackspett		Revirhävdande	06-apr	J
34	Större hackspett		Revirhävdande	06-apr	J
35	Större hackspett		Födosökande	06-apr	J
36	Större hackspett		Födosökande	06-apr	J
37	Större hackspett		Födosökande	06-apr	J
38	Större hackspett	Par	Bohål	08-maj	B
39	Mindre hackspett	Hona	Födosökande	08-maj	B
40	Större hackspett	Par	Revirhållande	08-maj	D
41	Gröngöling		Ropande	08-maj	D
42	Större hackspett		Revirhållande	08-maj	E
43	Större hackspett		Revirhållande	08-maj	E
44	Större hackspett	Par		08-maj	F
45	Större hackspett		Revirhållande	08-maj	H
46	Större hackspett		Revirhållande	08-maj	H
47	Större hackspett		Födosökande	08-maj	I
48	Större hackspett		Födosökande	08-maj	J
49	Större hackspett		Födosökande	08-maj	J
50	Större hackspett		Födosökande	08-maj	J
51	Större hackspett		Födosökande	08-maj	J
52	Större hackspett		Födosökande	08-maj	J
53	Större hackspett		Födosökande	08-maj	J

Figur 1: Utsnitt från ortofoto över inventeringsområdet med utritade lämpliga biotoper för mindre hackspett samt samtliga observationer av hackspettar. Detaljer om biotoper och hackspettsobservationer återfinns i tabell 2 och tabell 3.

Diskussion

Inventeringen av mindre hackspett i Färjestadens tätort under våren 2019 indikerar förhållandevis tydligt att arten inte häckat i området innevarande säsong 2019. Under inventeringen gjordes endast en observation av en hona av mindre hackspett, 8 maj, i ett begränsat grönområde med förhållandevis stora mängder stående och liggande död ved (delområde B). Det går inte att uttala sig med säkerhet om den långsiktiga förekomsten av mindre hackspett i området, men inventerarens bedömning om de förekommande habitaterna är att existerande grönområden i Färjestadens tätort sannolikt håller en kvalitet och en kvantitet som är i underkant för vad mindre hackspett behöver. Troligen kan arten häcka i lämplig biotop inom samhället vissa år, men med stor sannolikhet finns det med rådande förutsättningar inte underlag för ett långsiktigt hållbart revir av mindre hackspett inom det inventerade området. En insats för att öka mängden stående och liggande död ved av triviallövträd och sumpskog skulle förbättra förutsättningarna för en etablering av mindre hackspett inom det inventerade området.